

Effekten av förändringar i ansökningsformulär för pensionsuttag på pensionsval och arbetsutbud

Johannes Hagen, Internationella Handelshögskolan i Jönköping
Pensionsforum, Oslo, 2023-04-19

[Economic Journal, 2021](#)

Daniel Hallberg, Skatteverket

Gabriella Sjögren Lindquist, Riksrevisionen

NUDGE

- *Nudge* betyder knuff eller puff
- Utforma beslutssituationer, eller *valarkitekturen*, så att beteenden påverkas
- Ekonomiska incitament eller relevanta alternativ ska *inte* påverkas

NÄR FUNGERAR NUDGE?

- *Nudge* fungerar när beslut fattas automatiskt eller instinktivt (Löfgren och Nordblom, 2020)
- Ju viktigare beslut, desto mer tankekraft → *nudge* mindre effektiv
- Men även vissa viktiga beslut fattas snabbt och utan eftertanke
- Exempel på *nudge*:
 - Förvaltsalternativ (default)
 - Information om andras beteenden (normer)
 - Inramning (framing)
 - Påminnelser

NUDGE OCH PENSIONER

- Pensioner är ett klassiskt område där nudge spelar stor roll. Varför?
 - Folk vill inte tänka på pensionen (prokrastinering)
 - Pensioner upplevs som svårt
 - Folk gillar nuet (present bias)
- Mycket fokus på beslut kring sparande
 - "Save more tomorrow" i USA (Thaler och Benartzi, 2004)
 - "Automatic enrolment" i Storbritannien (Bouquin et al, 2020)
 - "Soffliggarfonden" i svenska Premiepensionen
 - "Allra-skandalen" (Hagen och Malisa, 2022)
- Mindre kunskap om *nudge* i uttagsfasen

Andel PPM-sparare med aktivt vald portfölj

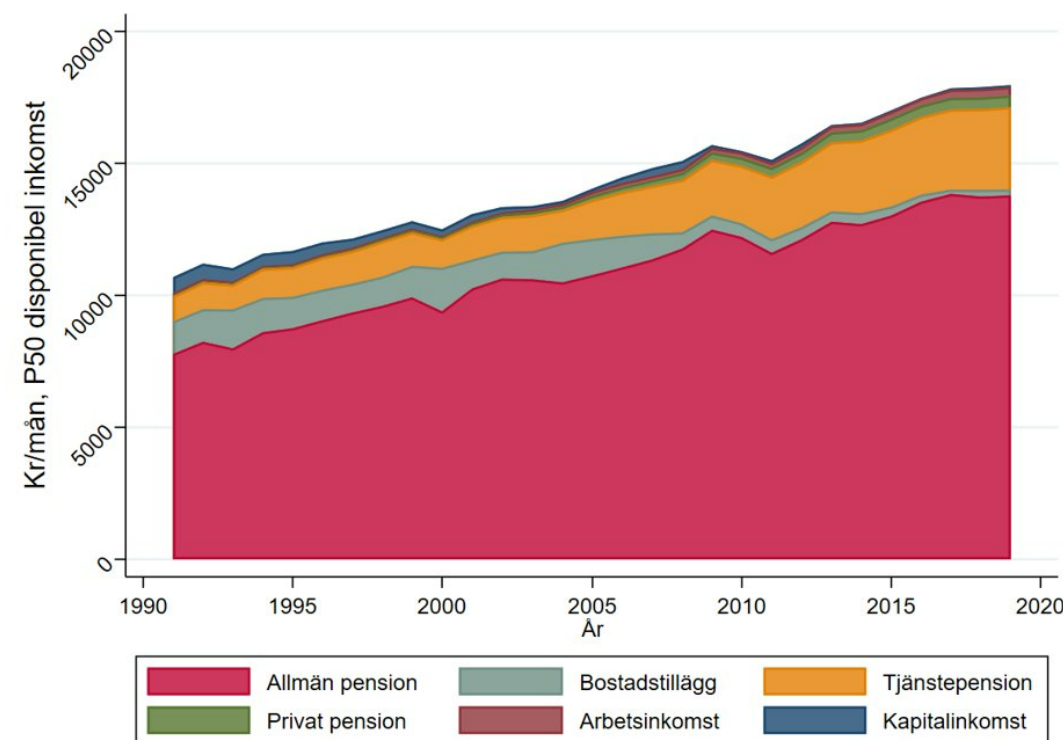
NUDGE OCH UTTAGSBESLUT

- **Forskningsområde:**
 - Vad påverkar valet av uttagstid?
 - Vilka effekter får valet av uttagstid på 1) individen, 2) staten?
- **Varför Sverige?**
 - Övergång från förmånsbestämda till avgiftsbestämda tjänstepensioner
 - Fler val för individen, både under sparande- och uttagsfasen
 - Temporära uttag i tjänstepensionen (5-20 år)
 - Möjlighet att kombinera data från olika register

DET SVENSKA PENSIONSSYSTEMET

- Allmän pension
 - NDC, fasas in sen 1999
 - Tre delar: Inkomstpension, premiepension och garantipension
 - Endast livsvariga uttag
- Tjänstepension
 - God täckningsgrad (90% av anställda)
 - Oftast kollektivavtalade
 - Möjlighet att välja pensionsförvaltare och fonder
 - Större avsättning för höginkomsttagare
 - Möjlighet att ta ut pensionen temporärt
- Inget subventionerat privat pensionssparande

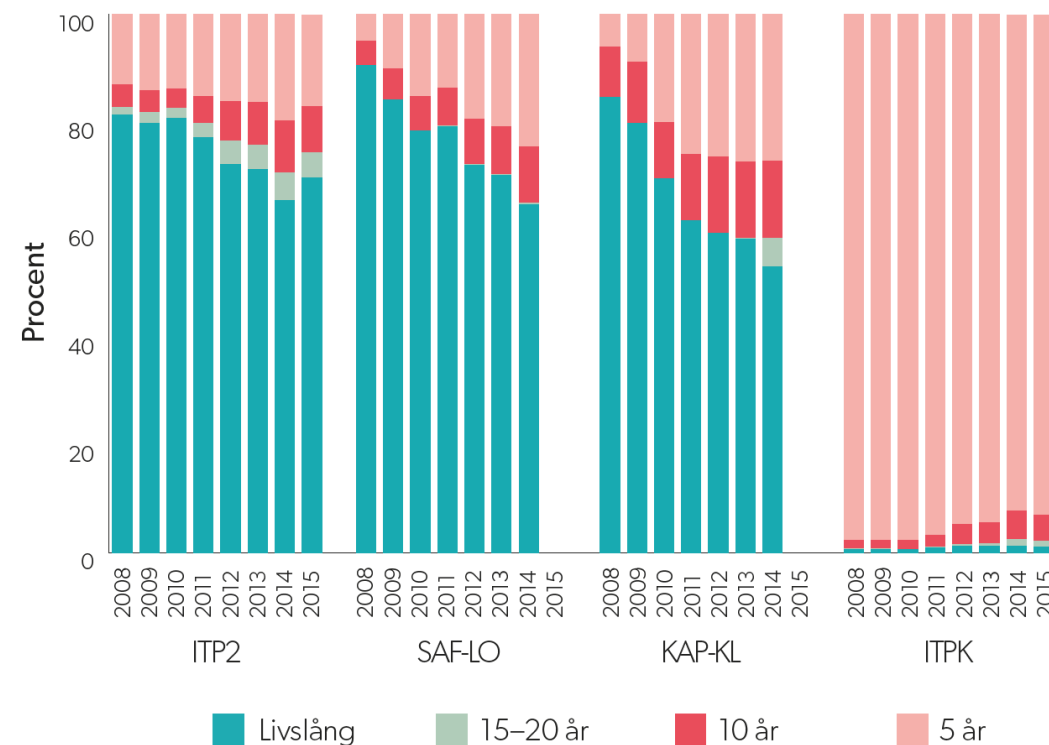
Inkomstkällor för medianen av disponibel inkomstfördelningen, kr/mån

UTTAGSTIDER I TJÄNSTEPENSIONEN

- Regler
 - Förvalet normalt sett livsvarigt uttag från 65
 - Temporära uttag 5-20 år
 - Utbetalning upphör när tidsperioden är slut
 - Könsneutrala omräkningsfaktorer
- Uttagsmönster
 - Allt fler väljer temporära uttag (Hagen, 2017; ISF, 2017)
 - Faktorer: Hälsa, skatteeffekter, pensionskapital, uttagsålder mm
 - Tecken på snabba och ogenomtänkta beslut (Hagen, 2022)

Uttagstider i olika tjänstepensionsavtal

STUDIENS UPPLÄGG

- **Frågeställningar:** hur påverkar *framing* valet av uttagstid, och vilken effekt har temporära uttag på arbetsutbudet efter 65?
- Några månader innan den avtalsmässiga pensionsåldern skickar pensionsbolagen ut ansökningsblankett med information om pensionen
- KPA, förvalsalternativet för kommun- och regionanställdas tjänstepension, ändrade utformningen på sitt formulär vid två tillfällen
- Uteblivet svar → livsvarigt uttag vid 65
- Kontrollgrupp: kommun- och regionanställda som flyttat sin tjänstepension till AMF
- *Differences-in-differences* metod

BLANKETTFÖRÄNDRINGAR

Före september 2008

PAYMENT OF PENSION INSURANCE
Defined contribution old age pension KAP-KL/AKAP-KL

2008-01-15

Payments of your occupational pension insurance will begin soon.

In June 2008, we will start your pension insurance payments. If you do not contact us to make any changes, we will make pension payments to you during your whole life (a life annuity).

Monthly payment

Your pension insurance will be paid from June 2008 and the preliminary monthly payment for a life annuity will be SEK 346, including a dividend payment of SEK 134.

Payment period

You may choose an alternative payment period and you may also postpone your first withdrawal to a later date. If you want your pension to be paid out as a life annuity and decide not to change anything concerning your payments, you do not have to send this pension application form back to us. If you choose to postpone your first withdrawal for more than 6 months, you will not be able to change the length of the payment period now. In that case, you will receive a new application letter before the first payment is made, which you can use to choose your preferred payment period. Please note that no changes of your pension payment can be made after June 1st 2008.

Send in your application form on time

To be able to fulfill your requirements, you must send us your application form no later than May 1st 2008.

Changing the payout period

You can change the payment period of your pension insurance below. If you do not make any changes, your pension insurance will be paid as a life annuity starting in June 2008. **Please note that no changes of the date of the first payment or the length of the payment period will be allowed after June 1st 2008.**

I would like to change my payment period to: (between 5–20 years)

I would like to postpone my first pension withdrawal to a later date:

Year	Month
------	-------

I hereby confirm my above choices with my signature:

Signature Date

Name Telephone daytime/mobile phone

Email address

The application form should only be returned if you wish to make any changes to your pension insurance payments, but no later than May 1st 2008. The address is KPA Pension, 106 85 Stockholm.

Från September 2008 (1)

PAYMENT OF PENSION INSURANCE
Defined contribution old age pension KAP-KL/AKAP-KL

2008-03-03

Payments of your occupational pension insurance will begin soon.

In November 2008, we will start your pension insurance payments. If you do not contact us to make any changes, we will make pension payments to you during your whole life (a life annuity).

Monthly payment

Your pension insurance will be paid from November 2008 and the preliminary monthly payments will be the following if you choose for example:

- Life annuity SEK 264, including a dividend payment of SEK 101.
- 5-year payout SEK 1 082, including a dividend payment of SEK 343.

Payment period

You may choose an alternative payment period to those stated above and you may also postpone your first withdrawal to a later date. If you want your pension to be paid out as a life annuity and decide not to change anything concerning your payments, you do not have to send this pension application form back to us. If you choose to postpone your first withdrawal for more than 6 months, you will not be able to change the length of the payment period now. In that case, you will receive a new application letter before the first payment is made, which you can use to choose your preferred payment period. Please note that no changes of your pension payment can be made after November 1st 2008.

Send in your application form on time

To be able to fulfill your requirements, you must send us your application form no later than October 1st 2008.

Changing the payout period

You can change the payment period of your pension insurance below. If you do not make any changes, your pension insurance will be paid as a life annuity starting in November 2008. **Please note that no changes of the date of the first payment or the length of the payment period will be allowed after November 1st 2008.**

I would like to change my payment period to:

☒ 5 years Own choice:.....(between 5–20 years)

I would like to postpone my first pension withdrawal to a later date:

Year	Month
------	-------

I hereby confirm my above choices with my signature:

Signature Date

Name Telephone daytime/mobile phone

Email address

The application form should only be returned if you wish to make any changes to your pension insurance payments, but no later than October 1st 2008. The address is KPA Pension, 106 85 Stockholm.

Från Augusti 2011 (1)

PAYMENT OF PENSION INSURANCE

Defined contribution old age pension KAP-KL/AKAP-KL
2015-03-03

Payments of your occupational pension insurance will begin soon.

In May 2015, we will start your pension insurance payments. If you do not contact us to make any changes, we will make pension payments to you during your whole life (a life annuity).

Monthly payment

Your pension insurance will be paid from May 2015 and the preliminary monthly payments will be the following if you choose for example:

- Life annuity SEK 264, including a dividend payment of SEK 101.
- 10-year payout SEK 571, including a dividend payment of SEK 202.

Payment period

You may choose an alternative payment period to those stated above and you may also postpone your first withdrawal to a later date. If you want your pension to be paid out as a life annuity and decide not to change anything concerning your payments, you do not have to send this pension application form back to us. If you choose to postpone your first withdrawal for more than 6 months, you will not be able to change the length of the payment period now. In that case, you will receive a new application letter before the first payment is made, which you can use to choose your preferred payment period. Please note that no changes of your pension payment can be made after May 1st 2015.

Send in your application form on time

To be able to fulfill your requirements, you must send us your application form no later than April 1st 2015.

Changing the payout period

You can change the payment period of your pension insurance below. If you do not make any changes, your pension insurance will be paid as a life annuity starting in May 2015. **Please note that no changes of the date of the first payment or the length of the payment period will be allowed after May 1st 2015.**

I would like to change my payment period to:

☒ 10 years Own choice:.....(between 5–20 years)

I would like to postpone my first pension withdrawal to a later date:

Year	Month
------	-------

I hereby confirm my above choices with my signature:

Signature Date

Name Telephone daytime/mobile phone

Email address

The application form should only be returned if you wish to make any changes to your pension insurance payments, but no later than April 1st 2015. The address is KPA Pension, 106 85 Stockholm.

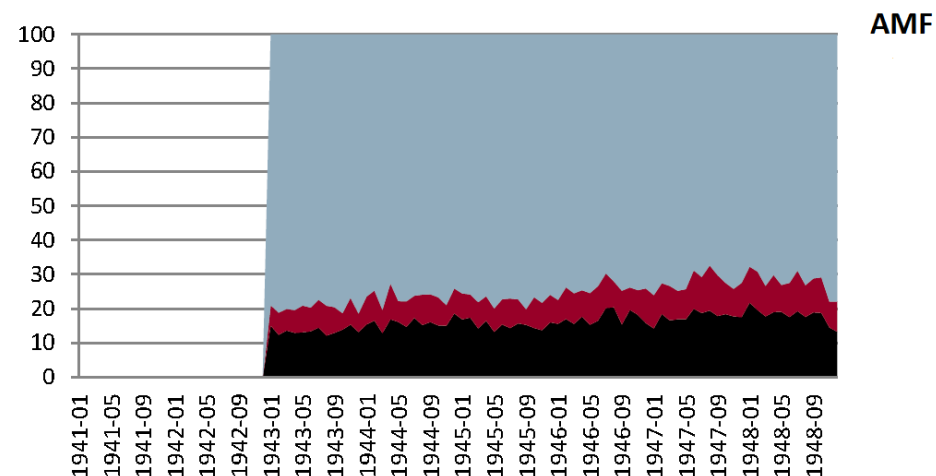
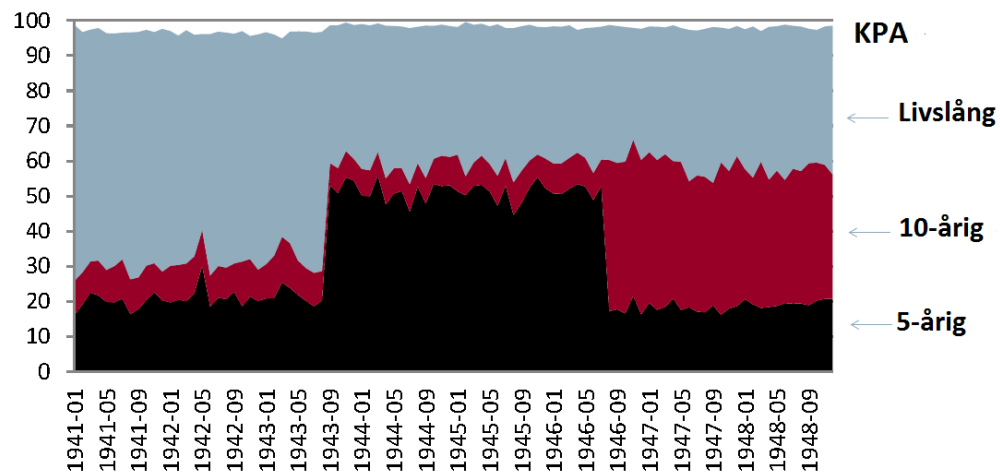
HYPOTESER

- Kryssrutorna
 - Tydliggjorde alternativ till livsvarigt uttag
 - Enklare att välja 5/10-årigt uttag
 - Tydliggjorde månadsbeloppen
- 2008 → Fler 5-åriga uttag på bekostnad av livsvariga uttag
- 2011 → Fler 10-åriga uttag på bekostnad av 5-åriga uttag
- Andra beteenden än det *nudgade* kan påverkas
 - Påverkas arbetsutbudet av blankettförändringarna?

DATA

- Registerdata från AMF och KPA
- Registerdata från LISA (inkomster, utbildning mm)
- Avgränsningar:
 - Födda 1943 (2008-förändringen) eller 1946 (2011-förändringen)
 - Tar ut pensionen vid 65 års ålder
 - Ungefär 5 000 individer per kohort och bolag
- De båda grupperna är överlag lika, men AMF:s kunder bevisligen mer aktiva och eventuellt mer lättpåverkade
- Beslutet rör liten men inte obetydlig del av den totala pensionen:
pensionskapital i avgiftsbestämd KAP-KL i genomsnitt ca 100 000 – 150 000 kr

EFFEKT PÅ VALDA UTTAGSTIDER

- Figuren visar andelen med olika uttagstider per födelsemånad och bolag
- Utvecklingen hos AMF visar hur KPA:s kunder hade valt om blanketterna inte förändrats (parallella trender)
- Andelen som valde det "nudgade" alternativet ökade med 30 procentenheter i båda fallen

MEKANISMER

- Medvetenheten om att temporära uttag fanns ökade
 - Rationellt beslut med ny information
 - Folk är otåliga och väljer kortaste möjliga uttag
- Att ökningen av 10-åriga uttag 2011 var minst lika stor tyder på andra mekanismer
 - Alternativ som är lätt att rättfärdiga (*Reason-based choice*)
 - Rekommendation
 - "What-you-see-is-what-you-get" (*WYSIATI bias*)
- Också informativt att undersöka heterogena effekter

HETEROGENA EFFEKTER PÅ UTTAGSTIDER

Kvinnor:

- Valde det framhävda alternativet i större utsträckning

Högutbildade:

- Valde 10-årigt uttag i högre utsträckning efter 2008 års *nudge*
- "Stannade kvar" i 5-årigt uttag i högre utsträckning efter 2011 års *nudge*

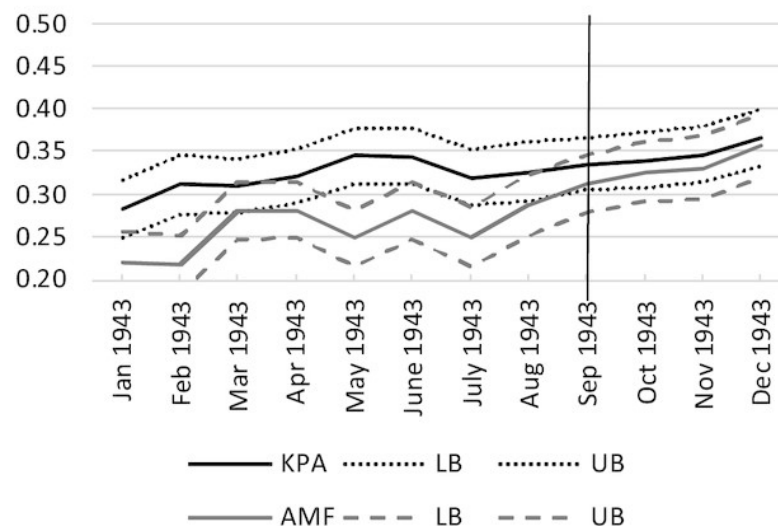
Table 2. Effects on Payout Decisions.

	5 yrs. (y/n)	10 yrs. (y/n)	Lifelong (y/n)
<i>Panel A: 2008 modification</i>			
Average effect, no controls	0.277***	-0.027**	-0.225***
Average effect, controls	0.274***	-0.028**	-0.220***
Baseline (pre KPA)	0.259	0.116	0.582
<i>Panel B: 2008 modification, heterogeneous effects</i>			
Reference group	0.303***	-0.022	-0.251***
<i>Added effects:</i>			
Women	0.063*	-0.023	-0.046
High education	-0.060*	0.048*	0.013

EFFEKTER PÅ ARBETSUTBUD

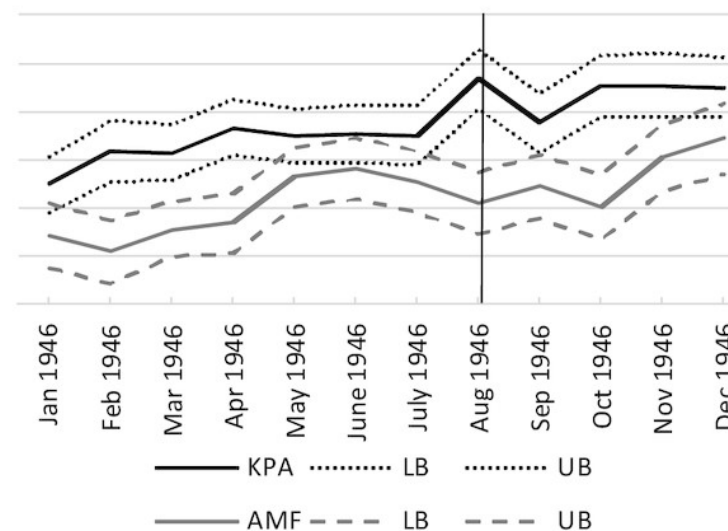
Utfall: arbetsinkomst vid 66 och 67 års ålder > 2 prisbasbelopp

1943 birth cohort (2008 modification)

Relativ effekt: -5%

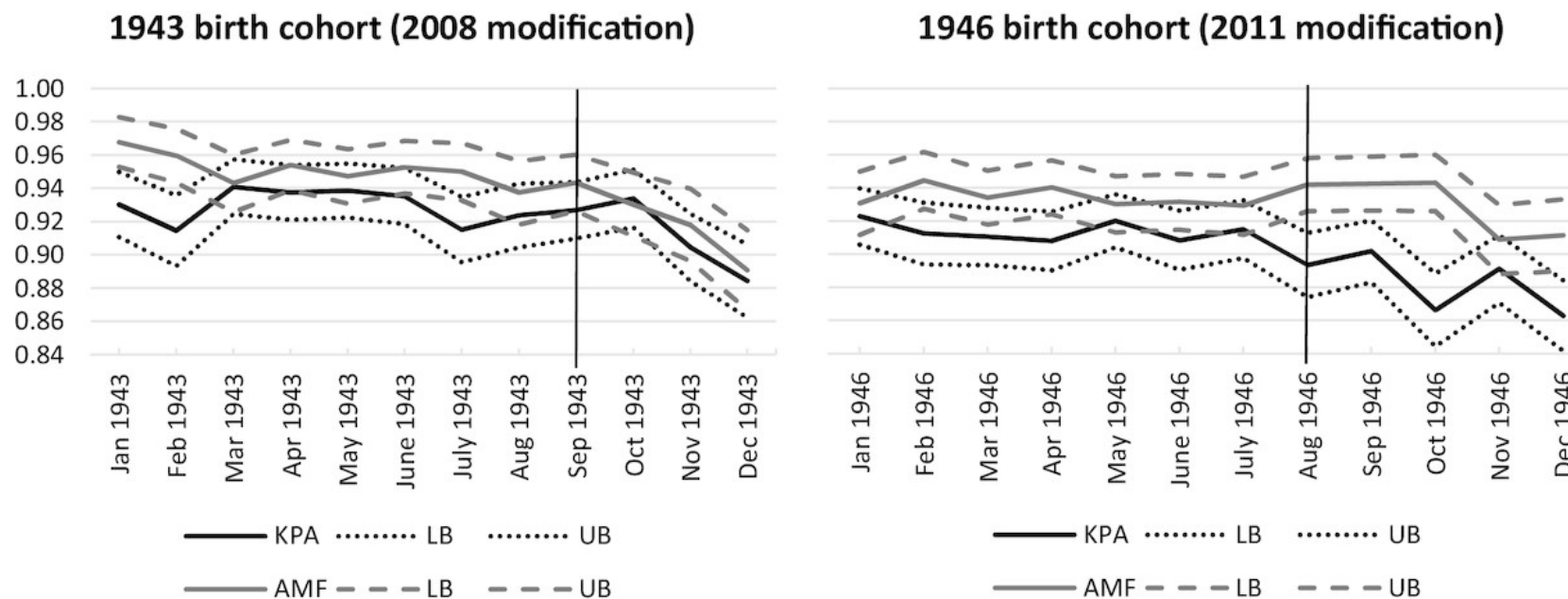
1946 birth cohort (2011 modification)

Relativ effekt: 2-3%

EFFEKTER PÅ ALLMÄN PENSION

Tar ut allmän pension (ja/nej)

Relativ effekt: -3%

MEKANISMER ARBETSUTBUD

- Större medvetenhet om temporära uttag och dess konsekvenser:
 - Högre månatlig pension än väntat gör att man har "råd" att dra ner på arbetet eller gå i pension helt
 - Livsinkomsten oförändrad: kortsiktigt beteende?
- Effekten på arbetsutbud och allmän pension drivs av högutbildade
 - Större möjlighet att bestämma över sitt arbetsutbud
 - Andra inkomster att falla tillbaks på

SLUTSATSER

- Små förändringar i valarkitekturen kan få stora effekter på viktiga beslut
- Större medvetenhet bland pensionsförvaltare, beslutsfattare och myndigheter idag
- Vilka beteenden bör uppmuntras?
 - Spara mer
 - Jobba längre
 - Välj livsvarigt uttag
- Flera *nudges* mot pensionering vid 65 finns fortfarande kvar
- Digitalt samhälle

REFERENSER

Hagen, J., Hallberg, D. och Sjögren Lindquist, G (2022) A Nudge to Quit? The Effect of a Change in Pension Information on Annuitisation, Labour Supply and Retirement Choices Among Older Workers”, *The Economic Journal*, 132(643), s 1060–1094.

Hagen, J. (2022) Partial recall: differences between actual and self-reported annuitization decisions in Sweden, *Journal of Pension Economics & Finance*, 1-30.

Hagen, J. (2017) *Utbetalningstider i tjänstepensionssystemet*. SNS förlag, 2017.

Hagen, J., och Malisa, A. (2022) Financial fraud and individual investment behavior, *Journal of Economic Behavior & Organization*, 203, s 593–626

ISF (2017), *Tidsbegränsade uttag av tjänstepension bland kvinnor och män*, Rapport 2017:15

Löfgren, Å., och Katarina Nordblom (2020) A theoretical framework of decision making explaining the mechanisms of nudging, *Journal of Economic Behavior & Organization*, 174, s 1-12.

Hagen, J., Laun, L. och Palme, M. (2022) Pensionärernas inkomster i Sverige 1991 – 2019, Underlagsrapport till Finanspolitiska rådet

Thaler, R., och Benartzi, S. (2004) “Save more tomorrow™: Using behavioral economics to increase employee saving, *Journal of political Economy*, 112, s 164–187.

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*Jönköping International
Business School*